

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LVII. — Izdan in razposlan dné 9. avgusta 1895.

Vsebina: Št. 110. Zakon, ki se tiče vpeljave zakona o izvrševanju sodne oblasti in o pristojnosti rednih sodnij v državljanskih (civilnih) pravnih rečeh (pravilnika sodnijske pristojnosti).

110.

Zakon z dné 1. avgusta 1895. l.,

ki se tiče vpeljave zakona o izvrševanju sodne oblasti in o pristojnosti rednih sodnij v državljanskih (civilnih) pravnih rečeh (pravilnika sodnijske pristojnosti).

S pritrditvijo obéh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen I.

Zakon o izvrševanju sodne oblasti in o pristojnosti rednih sodnij v državljanskih (civilnih) pravnih rečeh (pravilnik sodnijske pristojnosti) stopi v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, v veljavnost ob enem z zakonom o sodnem postopanju v civilnih pravnih sporih (civilnim pravnim redom).

Z istim dnem izgubé, v kolikor ni v tem zakonu ali v pravilniku sodnijske pristojnosti izjeme, veljavnost vsa v drugih zakonitih predpisih se nahajajoča določila o takih rečeh, ki so urejene v pravilniku sodnijske pristojnosti.

Člen II.

Zlasti izgubé veljavnost:

1. Predpisi §§. 200. in 282. o. d. z., v kolikor gré za pristojno sodnijo, oziroma dotično podpodnost v pravnih sporih, izvirajočih iz uprave, katero je naročila sodnija.

2. predpisi §§. 10. in 11. v zakonu z dné 20. maja 1869. l. (drž. zak. št. 78) o področju vojaških sodnij.

Člen III.

Najviše dvorno maršalstvo bo izvrševalo sodno oblast še za naprej:

1. nad udi cesarske rodovine;
2. nad osebami, na katere se je raztegnila sodna oblast najvišega dvornega maršalstva ali se raztegne v bodoče;
3. nad osebami, katerim gré po mednarodnem pravu izjema od tukajšnje državne oblasti (izdeželnost, eksteritorijalnost), če se podvržejo sodni oblasti najvišega dvornega maršalstva.

Mimo tega ostane neizpremenjeno dosedanje področje najvišega dvornega maršalstva gledé vročevanja sodnih razpisov izdeželnim (eksteritorijalnim) osebami in pa gledé opravljanja drugih sodnih službenih dejanj pro i takim osebami.

Tudi se določila dvornega dekreta z dné 14. oktobra 1785. l. (zb. p. z. št. 481) zastran reda sodnih stopinj in pa predpisi za postopanje v pravnih stvareh, spadajočih v sodno oblast najvišega dvornega maršalstva, nikakor ne izpreminjajo.

Člen IV.

Predpisi zakona z dné 30. avgusta 1891. l. (drž. zak. št. 136), obsegajoči določila o izvrševanju konzularne sodne oblasti, ostanejo v veljavnosti.

Na postopanje v državljanskih pravnih sporih pred konzulati, katerim je izročeno izvrševanje civilne sodne oblasti, ni uporabljati predpisov civilnega pravnega reda, dokler se ne določi drugači.

V kolikor so sodnije domače dežele v stvaréh konzularne sodne oblasti pristojne, soditi na drugi in tretji stopinji, se jim je ravnati, dokler se ne ukaže nič drugega, samó po zakonitih predpisih, ki so o sodni pristojnosti in o sodnem postopanju v spornih in izvršilnih (eksekucijskih) stvaréh veljali do sedaj.

Razsodi izbranih sodnikov, sklenjeni po §. 17. ministerskega ukaza z dné 31. marca 1855. l. (drž. zak. št. 58), imajo moč eksekucijskih naslovov domače dežele.

Člen V.

Posameznim družbam, zavodom in društvom na podstavi njih zakonito ustanovljenih ali po državi potrjenih pravil gledé sodne pristojnosti in sodnega postopanja kot izjemne ugodnosti priznane pravice ostanejo neprikrajšane.

Člen VI.

Neizpremenjeni ostanejo:

1. Predpisi o področju državne sodnije in o razsojanju sporov zaradi pristojnosti med upravno sodnijo in rednimi sodnjami;

2. predpisi §. 3. v zakonu z dné 5. marca 1869. l. (drž. zak. št. 27) o odgovornosti železniških podjeteb za telesne poškodbe ali za usmrtilve ljudi, provzročene po dogodkih na železnicah;

3. predpisi o sodni oblasti v stvaréh plovstva po Labi, zlasti pa predpisi v dekretu predsedstva dvorne komore z dné 2. decembra 1845. l. (zb. p. z. št. 912) in v razpisu pravosodnega ministerstva z dné 9. avgusta 1868. l., št. 9132, objavljenem z razglasom više dežele sodnije na Češkem z dné 31. avgusta 1868. l., št. 26694. (dež. zak. za Češko, l. 1868., št. 24);

4. predpisi §§. 8. in 17. v zakonu z dné 12. julija 1872. l. (drž. zak. št. 112), s katerim se ureja pravica strank, tožiti zavoljo krivic, ki jih storé sodniški uradniki v opravljanju službe;

5. predpis člena 315. v trgovinskem zakonu o pristojni sodnji, oziroma podsodnosti za tožbe zastran prodaje pridržanih reči;

6. predpisi razpisa pravosodnega ministerstva z dné 21. avgusta 1856. l. (drž. zak. št. 150) o podsodnosti nezakonskih otrok in najdencev po njih izstopu iz preskrbe v kakem javnem zavodu. Za otroke, kateri se dadó v rejo csebam, stanujočim v kaki unanji deželi, ostane vendar tista sodnija, v katere okolišu je zavod za najdence, pristojna za postavljanje varuha in za oskrbovanje vseh opravil varstvenega oblastva.

Člen VII.

Predpisi konkurznega reda o sodni oblasti ob konkurzu, zlasti pa določila o tem, v koliko je tožbe podajati pri konkurzni sodnji, v koliko je pristojnost konkurzne sodnije izključilna in kedaj je tekoče postopanje, prekinjeno vsled razglasenega konkurza, obnoviti pri konkurzni sodnji, ostanejo v veljavnosti.

Člen VIII.

Prav tako ostanejo v veljavnosti:

1. Nemškemu viteškemu redu s patentom z dné 28. junija 1840. l. (zb. p. z. št. 451.) priznana pravica, obravnavati prostolastno imovino vélikega nemškega križevnika, redovnih viteзов in redovnih duhovnikov;

2. predpisi cesarskega ukaza z dné 21. decembra 1855. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1856.) o pristojnosti trgovinskih sodnij na Dunaju in v Trstu za zapuščinsko obravnavo po vpisanih trgovcih in tovarnarjih (fabrikantih) in pa za oskrbovanje varstvenih in skrbstvenih opravil gledé otrok takih oseb; ko stopi v veljavnost pravilnik sodnijske pristojnosti, gré trgovinski sodnji v Pragi ista pristojnost v nespornih pravnih stvaréh;

3. predpisi o sodni oblasti domačih sodnij gledé na zapuščine unanjikov, zlasti predpisi §§. 22. do 25. in 140. do 144. v cesarskem patentu z dné 9. avgusta 1854. l. (drž. zak. št. 208), dalje v §. 183. cesarskega patenta z dné 9. avgusta 1854. l. (drž. zak. št. 208) in pa v drugih predpisih o pristojnosti v varstvenih in skrbstvenih stvaréh unanjikov obsežena določila, kakor tudi v državnih pogodbah obsežena določila o zapuščinstvu in pa varstvu in skrbstvu;

4. predpisi zakona z dné 18. februarja 1878. l. (drž. zak. št. 30) o pristojnosti sodnij, kadar gre za razlastitev zastran naprave in obrata železnic;

5. predpisi o pisanju trgovinskih in zadružnih vpisnikov (registrov);

6. predpisi o zapisovanju meničnih protestov in o sodelovanju sodnij v stvaréh beležništva (notarstva);

7. predpisi zakona z dné 16. februarja 1883. l. (drž. zak. št. 20) o pristojnosti za postopanje zastran tega, da se kedó proglasi za mrtvega ali da se smrt dokaže.

Člen IX.

Predpise pravilnika sodnijske pristojnosti je uporabljati tudi na državljsanske pravne stvari, katere spadajo po državnih pogodbah ali po načelih mednarodnega prava pod sodno oblast domače dežele ter niso po zakonitih predpisih odvzete sodni oblasti rednih sodnij.

Domača sodna oblast se razteza na take osebe, katere imajo po načelih mednarodnega prava izdeželost (eksteritorialnost), ako in v kolikor se prostovoljno podvržejo domačim sodnijam, ali pa ako so njih v domači deželi ležeče nepremičnine ali njih stvarne pravice na domačem nepremičnem blagu drugih oseb predmet pravne stvari.

Kadar se dvomi, je-li domača sodna oblast utemeljena gledé kake izdeželne osebe, ali pa, je-li kaki osebi priznana izdeželost, tedaj si mora sodnija izprosi o tem izjavo pravosodnega ministra. Ta izjava je za sodnijo pri presojanju pristojnosti zavezna.

Člen X.

Za domačo deželo po zmislu pravilnika sodnijske pristojnosti veljá ozemlje kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru. Osebe, katere v tem ozemlju nimajo državljanstva, je gledé na predpise pravilnika sodnijske pristojnosti šteti za unanjike.

Člen XI.

Najviša sodnija izvršuje, dokler ne zadobé veljavnost nova zakonita določila o njenem področju, o sestavi odsekov (senatov) in o notranjem poslovanju, sodno oblast v državljskih pravnih rečéh po predpisih cesarskega patenta z dné 7. avgusta 1850. l. (drž. zak. št. 325), ako ni v pravilniku sodnijske pristojnosti, v civilnem pravdnem redu in v eksekucijskem redu zaukazano nič drugega.

Člen XII.

Izvrševalni uradniki so sodniški uradniki po zmislu zakona z dné 12. julija 1872. l. (drž. zak. št. 112).

Predpise, potrebne za ustanovitev izvrševalnih uradnikov, za uredbo njih prejemkov in za uravnavo njih službe, je izdati po ukazu.

Člen XIII.

Redne sodnije so dolžne, obrtnim in po zakonu postavljenim izbranim sodnijam, kakor tudi za razsodbo kakega posameznega pravnega spora od strank izbranim možem, če so naprošene, dajati pravno pomoč, v kolikor se prošnja opira na zakon ter je vrhu tega dotično uradno opravilo po zakonu dopustno in naprošena sodnija za to opravilo pristojna (§. 37., odstavek 2. in 3. v pravilniku sodnijske pristojnosti). Gledé takih prošenj za pravno pomoč, je mimo tega zmislooma uporabljati določila §. 40. v pravilniku sodnijske pristojnosti.

Člen XIV.

Pravne stvari okrajnih sodnij, katere je po §. 79. pravilnika sodnijske pristojnosti podajati pri zborni sodnji prve stopinje, je reševati po določenih, ki veljajo za postopanje pred zbornimi sodnijami prve stopinje. Vendar ostanejo:

1. za razpravo in razsodbo malotnih stvari (§. 448. c. p. r.) in tožeb zaradi motenja posesti (§. 454. c. p. r.) merodajni predpisi §§. 448. do 460. c. p. r., in mora to razpravo in razsodbo predstojnik zborne sodnije naročiti enemu izmed udov zborne sodnije kot posameznemu sodniku. Stranke niso dolžne, da se dadó pri ti razpravi zastopati po odvetnikih;

2. plačilno povelje v opominjalnem postopanju izdâ predsednik dotičnega odseka.

Člen XV.

Kadar se v zakonih in ukazih, kateri se s tem, da zadobi moč pravilnik sodnijske pristojnosti, ne izpreminjajo, jemlje ozir na pravne stvari realne sodne oblasti, tedaj je nanašati to na stvari, označene v §§. 81., 83. in 117. pravilnika sodnijske pristojnosti.

Člen XVI.

Očetovstvo nezakonskega otroka zastran njegove pozakornitve vsled pozneje sklenjenega zakona (§. 161. o. d. z.) je po smrti domnevnega očeta ugotoviti po določenih cesarskega patenta z dné 9. avgusta 1854. l. (drž. zak. št. 208).

Isto velja, kadar je ugotoviti poznejšo odpravo ali nekrivno nevednost zakonskega zadržka, da se doseže pozakornitev v zakonu rojenega otroka (§. 160. o. d. z.).

Člen XVII.

Pristojnost za dovoljevanje knjižnih vpisov na nepremičnine in pa za oskrbovanje vseh na javne knjige se nanašajočih uradnih opravil določuje občni zemljiškoknjižni zakon, v kolikor ni gledé posameznih dejanj ali določenih načinov postopanja izjemnih predpisov.

Posebni predpisi o vodstvu rudniških in železniških knjig in zlasti določila o pristojnosti, obsežena v njih, se ne izpreminjajo.

Člen XVIII.

Prejema, katere koli pri sodnji po določilih državlanskega prava položene reči (sodnega položka) ne sme odreči nobena redna sodnija z izgovorom, da ni pristojna.

Člen XIX.

Za pravde, že tekoče tisti dan, ko dobi pravilnik sodnijske pristojnosti moč, katere je po določilih vpeljavnega zakona k civilnemu pravnemu redu nadaljevati in dokončati po dosedanjih pravnih predpisih, ostanejo sodnije, pristojne po dosedanjih zakonitih predpisih, še pristojne, dokler ni pravda pravnomočno končana. To velja zlasti tudi glede pristojnosti za postopanje na drugi in tretji stopinji.

Kadar se sodbe, ki se izdado v takih pravadah, ali pa sodbe, izdane že pred dnevom, ko dobi civilni pravni red moč, izpodbijajo po zmislu člena LI. v vpeljavnem zakonu k civilnemu pravnemu redu s tožbo zavoljo ničnosti, tedaj je tako tožbo podajati pri sodnji, oznamenjeni v §. 532. c. p. r.

Člen XX.

Pravde, že tekoče tisti dan, ko dobi pravilnik sodnijske pristojnosti moč, katere je po določilih vpeljavnega zakona k civilnemu pravnemu redu ali po dogovoru strank (člen XLVII. do XLIX. vpeljavnega zakona k civilnemu pravnemu redu) rešiti po predpisih civilnega pravnega reda, ostanejo, dasi se prevedejo v novo postopanje, pri sodnijah, pristojnih po dosedanjih zakonitih predpisih, da le tem po predpisih pravilnika sodnijske pristojnosti ne manjka stvarne pristojnosti za razpravo in razsodbo pravde.

Člen XXI.

Posebne malotne sodnije za trgovinske reči morajo s tistim dnevom, ko dobi pravilnik sodnijske pristojnosti moč, ustaviti poslovanje; pravne stvari,

ki se razpravljajo pri njih, je izročiti tistim okrajnim sodnijam in pa okrajnim sodnijam za trgovinske reči, katere stopijo na njih mesto, da rešijo te stvari po določilih vpeljavnega zakona k civilnemu pravnemu redu.

Člen XXII.

Izvemši varstvena in skrbstvena opravila, morajo vse reči postopanja v nespornih stvareh, o katerih tisti dan, ko dobi pravilnik sodnijske pristojnosti moč, že teče obravnava, rešiti tiste sodnije, ki so bile za njih rešitev pristojne po dosedanjih zakonitih predpisih. Prav tako se ravna po dosedanjih zakonitih predpisih red sodnih stopinj v teh pravnih stvareh.

Varstvene in skrbstvene stvari, ki se že obravnavajo, je s tistim dnevom, ko dobi pravilnik sodnijske pristojnosti moč, izročiti uradoma tistim sodnijam, ki bodo po tem za nje pristojne poslej.

Gledé zapuščin, katerih obravnava je že začeta, ni določilo prvega odstavka nikar na poti odredbi (delegaciji) kake druge sodnije za to obravnavo po §. 31. pravilnika sodnijske pristojnosti.

Člen XXIII.

Določila člena XIII., XIV., XV., XVI. in XVII. zadobé moč še le, kadar stopi v veljavnost pravilnik sodnijske pristojnosti.

Člen XXIV.

Ministru za pravosodje je naročeno, izvršiti ta zakon.

On izdá vse ukaze, potrebne za vpeljavo in izvršitev tega zakona in pravilnika sodnijske pristojnosti, in to v porazumu z drugimi ministri, v kolikor bi ti ukazi segali v njih področje.

V Išču, dné 1. avgusta 1895.

Franc Jožef s. r.

Kielmansegg s. r.

Krall s. r.